

VL. ŠMAKOV
ŠVENTOJI TOTO KNYGA
DIDIEJI ARKANAI

V ARKANAS

1.Tradicinis pavadinimas: *Magister Arcanorum; Magnetismus Universalis (Scientia Boni et Mali); Quintessentia; Vir; Natura Naturans; Didysis Hierofantas; Religija; Popiežius.*

2. Žydų alfabeto raidė: ה (He)

3. Skaitinė reikšmė: 5.

4. Simbolinis pavaizdavimas:

Aikštėje priešais šventyklą būriuojasi didelė minia; tūkstančiai spalvingai apsirengusių žmonių sustojo taip, kad paliko du takus, stačiu kampu einančius nuo šventyklos (dešinysis trumpesnis už kairįjį). Kairysis takas baigiasi krantinėje, kurioje stovi ką tik atplaukęs ir vėl pasiruošęs išplaukti baltai išpuoštas juodas laivas. Jis tuščias, jame nesimatyti nė vieno žmogaus. Iš kairės šio tako pusės žmonių minia mažesnė, tikriausiai tai žyniai. Ant jų krūtinių saulėje blyksi įvairiausių skiriamųjų ženklų ir papuošalų brangakmeniai. Dešiniojo tako gale ant sodrios žalios žolės stovi karieta, pakinkyta dviem baltais arkliais. Karieta apmušta iki blizgesio nušveistu variu, ant kurio matyti Andriejaus¹ kryžiaus reljefas, kurio centre iškyla saulė su spinduliais. Didingame šventyklos portike tarp dviejų nedidelių, tamsiomis angomis žiojinčių durų, ant raudonu audeklu dengtos pakyls stovi gelsvo medžio sostas iš dviejų pusrutulių, kurių vienas yra sėdynė, o antras – atrama; atkaltės sostas neturi. Virš pakyls 60⁰ kampu į horizontą pasvirę du stulpai laiko baldakimą. Šie stulpai yra iš juodo medžio ir baigiasi auksinėmis trilapėmis lelijomis, panašiomis į Burbonų herbo. Pats baldakimas yra iš tamsiai mėlyno aksomo su sidabru išaustomis tokiomis pačiomis lelijomis.

Priešais sostą stovi du žmonės. Pirmasis – raudonveidis šatenas, jo plaukai vešliomis garbanomis krenta į visas puses. Jis vilki minkštą odinę striukę su daugybe klosčių ir sujuostą plačiu odiniu diržu; avi odinius sandalus su dirželiais. Jis labai pagarbiai žemai nusilenkęs sostui ir tarsi sustingęs šioje pozoje. Antrasis žmogus – kilnių gražių bruožų juodaveidis brunetas, jo plaukai sušukuoti atgal ir suimti dviem auksiniais lankais į vieną kuokštą. Jis vilki trumpą juodą rūbą ir trumpą juodą apsiaustą, avi metaliniais žvynuotais batais. Jo galva truputį palenkta, jis santūriai sveikinasi, bet podraug jo veide matyti paslaptinga šypsena, kurioje atsispindi pagarba, sumišusi su pašaipu. Jo rankos sudėtos už nugaros ir surakintos grandinėmis.

¹ Andriejus, vienas iš 12 apaštalų. Pasak apokrifų, skleidęs krikščionybę Balkanuose, prie Juodosios jūros, tarp skitų. Nukryžiuotas Romoje ant X formos kryžiaus, kuris nuo tada vadinamas Andriejaus kryžiumi.

Po baldakimu soste sėdi Hierofantas, maždaug trijų dešimčių metų, jo veidas švelniai moteriškas. Jo galvą puošia sidabrinė tiara: lankas, prie kurio pritvirtinti du lenkti Izidės ragai, laikantys rutulį. Kairėje rankoje Hierofantas turi skeptrą ilgu kotu ir juo remiasi į žemę; viršutinė šio skeptro dalis vaizduoja apverstą didžiojo Hierofanto raktą. Hierofantas vilki auksu ataustais rūbais; sėdėdamas ant paties sosto krašto, jis palinkęs į priekį ir dešine ranka laimina abu žmones, bet kartu kilstelėtu smiliumi rodo ženklą tylėti. Dešinė Hierofanto koja ištiesta į priekį; jos apavas švyti įvairiaspalviais brangakmeniais; kairė koja sulenkta ir šiek tiek atmesta atgal; ji apauta paprastu odiniu sandalu.

1. MOKYMAS APIE ANTRĄJĮ PASYVUMĄ; *HE* , KAIP PASYVUS PRADAS; MONADA IR JOS INDIVIDUALUMAS

V Arkanas yra mokymas apie pasyvų žmogaus pradą, apie monados savivoką, virstančią Dvasios Pasaulyje pasyvia individualybe, o Būties Pasaulyje valdančią ir sukuriančią žmogaus atvaizdą, jo sielą, ir įtvirtinančią jo dėsnius bei galimybes. Vientisas potencialus žmogus² panašus į Dievybę, todėl visi mokymai apie jį tėra tik formą pakeitę mokymai apie Dievybę (pagal analogijos dėsnius). V Arkanas yra tiesioginis II Arkano atvaizdas ir žemesnis analogas. II Arkanas byloja apie Absoliučią Išmintį, egzistuojančią už bet kokio individualumo ribų, už visų tiek erdvės, tiek ir laiko ribų. *Beth* išreiškia Absoliučią Tiesą, Išmintį ir Pažinimą, vienodus visoms kūrinijos būtybėms, kad ir kokia skirtinga būtų jų suvokimo technika. V Arkanas kalba apie tiesą, išmintį ir pažinimą apskritai santykinis, bet absoliučius kiekvienam konkrečiam individui. Tai yra taip pat begalinumas, bet jis egzistuoja tik vienam konkrečiam žmogui; kiekvienas kitas turi savo nuosavą begalinumą, kuris gali sutapti su kitais tik labai nedidele savo dalimi. Kiekviena atskira monada – Dievybės emanuotas spindulys – yra konkretus Dievybės ir visatos aspektas; jis neša savyje visos būsimos raidos embrioną, jame jau rusena visa jo būsima didybė ir visos jo būsimo gyvenimo galimybės, bet turės prabėgti ištisa laiko begalybė, kol ši Dievybės dalis suvoks save, savo individualumą, savo Dieviškumą ir savo vietą Visumoje.

Monados individualumas yra Dievybės savivokos ir savijutos joje formos (dvasios tonacijų komplekso, apsprendžiančio šią monadą Dievybėje, kaip dalį Visumoje) pasekmė. Todėl individualybė, kaip pačios Atmano būties esmė, negali priklausyti nuo žemiškos sąmonės darbo, gyvenimo ir veiklos, o yra permanentinis vadovaujantis pradas. Nuo Būties Pasaulio žmogaus priklauso tik savo paties individualumo laipsnio išryškėjimas nuosavoje sąmonėje,

² Kaip sako Kabala: Žmogaus prototipas, arba Dangiškas Žmogus.

kaip didesnės ar mažesnės savo dvasios potencijų realizacijos savo sąmonėje. Atmano individualumas yra pasyvus pradas, nes jis realizuoja save ne savo paties jėga ir valia, kas yra pagrindinis aktyvios jėgos požymis, bet realizuoja dvasios aktyvumu – visų veikų, siekių ir pasiekimų pirminiu šaltiniu.

Žmogaus dvasia dėl savo prigimties yra pažįstanti, arba teorinė, būtybė.

Spinoza

He vadinama Dieviška Siela, *Nešama*. Ji susieta su *Jod* ir leidžiasi žemyn daugeliu spindulių, bet tuo pačiu metu ji vientisa, t. y. *Jod* – *He* yra nedaloma. Tokia yra Pradžios knygos 1, 27 eilučių prasmė: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos.

Midraš Ruf³

Individualumo pradas neturi savo paties nepriklausomo realaus egzistavimo; jo esmę įtvirtina monada, kaip Dievybės aspektas; pažinimui pasiekiamus jo atspindžius įtvirtina pasireiškusi žmogaus būtybė ir jos darbai, todėl šis pradas yra pasyvus.

Pasyvi jėga įtvirtina ribą, t. y. nubrėžia ir apgina monadoje savo išimtinę būtį, savo pradinę prigimtine būseną, ir gali būti pavadinta, pasak Keplerio, prigimtinė inercija.

Leibnico mokymas pagal Kuną Fišerį⁴

Monadų įtvirtinamas individualumas taip pat tarsi apibrėžia jo pasireiškimą ir apsprendžia galimybių ribas. Noumenalaus pasaulio atžvilgiu individualumas nustato pasireiškusios monados būties dėsningumą ir išeliminuoja galimybę veikti santykiname pasaulyje, būdingame šios individualybės įtvirtintoms monadoms, realizuotoms kokio nors kito už šios monados ribų egzistuojančio noumenalaus veikėjo. Todėl individualumo pradas, kaip dėsningumo ir pasireiškimų nekintamumo pradas, gali būti pavadintas *inercijos pradū*. Individualumo pradas, iš esmės egzistuojantis dvasios pasaulyje, gali būti suprojektuotas į mūsų sąmonę tik per priartėjimus; bendriausiu pavidalu tai galime nusakyti taip: **žmogaus individualumas yra jo potencialus sugebėjimas, fiksuojant kokį nors išorinį**

³ Zohar, fol. 15, col. 61.

⁴ Kunas Fišeris, *Naujosios filosofijos istorija*, t. III. *Leibnicas*, psl. 370.

**jutimą, nuspalvinti pastarąjį atitinkamu tik jam vienam būdingu atspalviu.
Atmano savivoka yra savo individualumo pažinimas.**

2. APIE DIEVIŠKĄ MAKROKOSMINĘ SĄMONĘ IR DIEVIŠKĄ SIELĄ

O akla siela! Imk į rankas misterijų
fakelą ir žemės naktį tu atrasi savo švytintį
Antrininką, savo Dievišką Sielą. Sek šiuo
Dievišku Vadovu ir tebūna Jis tavo
Genijumi! Nes Jis turi raktą nuo tavo
egzistavimų, buvusių ir būsimų.

Mirusiųjų knyga⁵

Individualumas yra pagrindinis žmogaus būties principas, o jo pažinimas protu – žmogaus gyvenimo paskirtis. Savo individualumo suvokimo tobulumo laipsnis yra tikras ir absoliutus paties žmogaus tobulumo matas. Panirdamas į savo būtybės gelmes, žmogus pradeda suvokti savo būtybės ypatumus pasaulio fenomenalios gamtos atžvilgiu, laipsniškai atmeta nuo savęs jos gniaužtų jungą ir triumfuoja išsivadavęs iš niekingo bandos⁶ pojūčio. Kuo labiau žmogus priartėja prie savo tikslo, kuo giliau jis prasiskverbia į savo dvasios gelmes, tuo labiau įsitikina, kad jis yra Vienatinės visumos dalis, kad jis iš tikrųjų susijęs su visu jo išorėje egzistuojančiu pasauliu. *Žmogus suvokia save vieningos visuotinės didelės šeimos nariu, kur kiekvienas narys, kad ir koks bei kuo jis būtų, kad ir kokius gabumus bei polinkius būtų išsiugdęs, – vienodai turi visišką laisvę gyventi ir tobulėti, vykdyti savo misiją, spręsti savo uždavinius, siekti savo tikslo.* Šis ryšys su Visuma ne tik neapsunkina žmogaus, ne tik nesukausto jo veiksmų, ne tik neatima iš jo laisvės ieškoti savo kelio, imtis veikos ir savarankiškai priiminėti sprendimus, ne tik nevaržo jo individualios laisvės, bet, priešingai, būtent iš begalinio įvairiausių individualumų daugio sistemos vientisumo ir grandioziškumo suvokimo jis semiasi jėgų tikslui siekti.

Genialiu reikėtų pavadinti tą žmogų, kuris gyvena palaikydamas sąmoningą ryšį su pasauliu kaip visuma. Genialumas tuo pačiu yra ir tikrasis Dieviškumas žmoguje. Žmogus,

⁵ Šventoji Egipto knyga. Iš: *Das Totenbuch der alten Aegypter*. Berlynas. 1842.

⁶ Ne veltui Aristotelis pastebėjo, kad "žmogus yra bandos gyvulys". Šį žmogaus ypatumą ypatingai sėkmingai apibūdino kitų filosofas Anacharsis: "kuo didesnė minia susirenka, tuo ilgesnės tampa visų jų ausys".

kuris jaučia savo individualumą, jaučia save ir kitus. Jam formulė: *tat twam asi*⁷ nėra hipotezė, bet tikrovė. **Aukščiausias individualizmas yra aukščiausias universalizmas.**

Otas Veiningeris⁸

Harmoningai suvokdamas visatą žmogus pažįsta savo paties būtybę. Jis akivaizdžiai įsitikina, kad jo paties siela yra kompleksas nesuskaičiuojamos daugybės sielų – elementų, be galo įvairių tiek savo gyvybingumu, tiek ir siekais bei sąveika su kitais; jis pradeda suvokti visą didybę mokymo, kad *žmogus yra visatos miniatiūra, mikrokosmas*, ir su sąmoninga pagarba nusilenkia Delfų Įšventinimų devizui: **Žmogau, pažink save ir tu pažinsi dievus bei visatą!** Šio idealo realizacija yra tikrasis visų žmogaus paieškų, bet kokio pažinimo ir kiekvienos filosofijos tikslas.

Per Dievą pakylėk savo sielą, skendinčią pasaulio okeane, arba per susiliejimą su Juo siek visiško Dieviškos Vienovės pažinimo.

Šri Šankara Ačarja

Filosofija yra bendras Dievo ir savęs paties pažinimas.

Palaimintasis Augustinas

Žmogaus siela pajėgi viską suprasti, nes ji pati savaime yra viskas: žvaigždėtas dangus ir moralinis įstatymas savo esmėmis yra visiškai tapatūs. Žmogus yra vienintelė būtybė gamtoje, kuri suvokia santykį su visais jos daiktais. Genialus žmogus gyvena visapusiško suvokimo būsenoje, kuri yra ne kas kita, kaip Visuotinio suvokimas. Ir vidutiniame žmoguje egzistuoja visuotinė Visuma, bet ji niekada nepasiekia jo kūrybinės sąmonės. Vienas gyvena jausdamas aktyvų ryšį su Visuotine Būtimi, kitas – nesąmoningai pasyvų. Genialus žmogus – aktualus mikrokosmas, negenialus – potencialus. Tik genialus žmogus yra tobulas. Tai, kas žmoguje yra žmogiška (I. Kanto prasme), kaip atitinkama galimybė, genialiam žmogui egzistuoja išvystytu pavidalu.

Otas Veiningeris

⁷ Žinoma indų formulė, nusakanti absoliučią vienovę: **Tu esi tai.**

⁸ O. Veiningeris. *Lytis ir charakteris*. Maskva, 1909, psl. 159.

Žmogus, kuris tiki, kad jis sukurtas progresui ir tobulėjimui, kitaip žvelgia į save ir pasaulį, kuriame gyvena. Ši didi tiesa išplėšia jo sielą iš bedugnės, į kurią ji panirusi, sutrauko senas grandines, kuriomis buvo sukaustytos jo mintys.

Viljamas Čaningas

*Evoliucijos raidoje žmogus vienu metu tobulina tiek savo individualumo suvokimą, tiek ir savo bendrumo su visa visuma suvokimą. Šis jausmas, būdamas tuo pačiu metu judėjimo tikslu, keliu ir impulsu, tiesiog negali neapimti visos žmogaus būtybės. Visur prasiskverbdamas, jis iš esmės pakeičia visas savybes ir ypatumus. Atsiskyrimas ir atsiribojimas nuo visos išorės transformuojamas į vienatinio visuotinio gyvenimo ritmo jutimą. Abejonės ir nusivylimai, nepilnumas ir klaidingumas, netiesa ir disharmonija – viskas pradeda blėsti, o po to ir iš viso išnyksta kaip rytmečio rūkas, tirpstantis pašildžius saulės spinduliams. Šis vientisumo ir vienovės su viskuo jausmas tradicijoje yra vadinamas **kosmine sąmone**. Iš kitos pusės žmogaus evoliucijos raidoje plečiasi ir savojo AŠ, savo asmeninio individualumo, suvokimas. Abi šios sąmonės – kosminė ir individuali – vystosi kartu kaip vieno dvinario nariai, sąlygodamos ir realizuodamos viena kitą. Kiek žmogus gyvena tik pirmąją iš jų, tiek jis jaučiasi esąs galiūnas, nes susitapatindamas su Visuma, jis prisijungia prie Visumos galios; ir atvirkščiai, užsisklęsdamas savo ribotoje asmenybėje, jis pradeda jaustis ribotas ir menkas Visumos didybės atžvilgiu. Todėl žmogus visame savo evoliucijos kelyje turi dvejopą sąmonę: mikrokosmo ribotumo ir visa apimančią Kosminės Vienovės.*

Aš sliekas, aš vergas, aš karalius, aš Dievas.

Deržavinas

Laisva valia atsilaiko prieš likimą; mes turime dvi sielas: per aukštesnę išsivaduojame nuo lemties.

Jamblichas⁹

Vienas žmogus nuolat patiria du prieštaravimus: su pačiu savimi ir su gamta; labiausiai iš visų organizmų išsivysčiusi būtybė tuo pačiu metu yra labiausiai neišsivysčiusi savo naujai misijai. Vadinasi, ji atstovauja dviem pasauliams ir iš to kyla tariamas jo būtybės dvejopumas.

⁹ Jamblichas, *Misterija*, cit. iš 1613 m. leid.

Kosminės sąmonės ir asmenybės jutimo dvinaris visiškai priklauso fenomenaliam pasauliui; kisdami laike, tobulėdami žmogaus evoliucijos raidoje, jo nariai dėl savo prigimties tiesiogiai paklūsta laiko ir mato pasauliui. Iš kitos pusės, būdami *idėjomis*, jie savo konkrečių būsenų visuma apibrėžia savo noumenalius prototipus – *principus*. Kaip asmenybės ir atskirumo jautimas yra fenomenalus individualumo principo darinys, taip kosminė sąmonė yra siekis išreikšti noumenalų principą, dvasios asmenybę – *Dievišką Sąmonę* arba *Dievišką Sielą*. Individualumas, kaip monados savitumą ir jos atsiribojimą nuo Visumos realizuojantis pradas, yra tik vienas dvinario narys, kuris negali neturėti sau harmoningai lygaus priešingo prado. Pastarasis yra monadai būdinga Dieviška Sąmonė, t. y. savo ryšio su Visuma ir savo vietos Joje jautimas. Iš pradžių abu šie principai buvo tik monados abstrakčios potencijos. Pasireiškusio pasaulio žmogaus sąmonės būties tikslas yra laipsniškai paversti šias abi abstrakčias potencijas realizuotomis monados kategorijomis. Šio galutinio tikslo pasiekimas yra visų žmogaus dvasios pastangų viršūnė.

3. APIE PAŽINIMO EVOLIUCIJĄ IR SINTEZĖS POJŪTĮ

Išorinio pasaulio pažinimas vyksta per proto pradą; harmoningai evoliucionuodamas kartu su žmogumi, protas savo jėga valdo savo tobulėjimą ir realizuoja atskirus jo etapus. Iš pradžių remdamiesi vien tik pačiais paprasčiausiais pastebėjimais mes sukuriame arba perimame iš kitų žmonių mąstymo formas, t. y. sukuriame pačią *mąstymo mechaniką*. Po to įtvirtiname aibę sąlyginių, santykinių apskritai, bet absoliučių konkrečiam išsivystymo lygiui tezių ir principų, sudarančių tiek mūsų logikos pradus, tiek ir šablonus, kriterijus. Tada pradėdame perkainoti visus mūsų suvokiamo pasaulio reiškinius ir fenomenus, lygindami juos su šablonais, nustatydami jų skirtumus, ir kartu nustatome jų priežastinius ryšius. Tačiau štai ateina momentas, kai mūsų naujai suvoktas fenomenas nustoja atitikti mūsų jam priskirtus šablonus. Iš pradžių žmogus dėl jam būdingo konservatyvumo nesiryžta pervertinti šablonų, o paprasčiausiai atmeta su jais nederančius reiškinius, bet ateina laikas, kai šablonus neatitinkančių fenomenų masė pradeda įkyriai varginti žmogų. Evoliucionuodamas jis vis dažniau su jais susiduria; vis labiau stiprėja abejonės šablonų absoliutumu ir

anksčiau ar vėliau subręsta būtinybė perkurti šablonus. Prasideda naujas evoliucijos etapas, kuriame vyksta viskas iš naujo ir galų gale vėl tenka perkurti šablonus. Taigi *tyrinėdamas noumenalų pasaulį, žmogus privalo turėti lanksčią sąmonę*. Jis turi nuolat tvirtai atminti, kad jo suvokiami vaizdiniai ir formos tėra tik visiškai sąlyginiai jo mąstymo etapai, kad *visos šios formos reikalingos tik jam pačiam, realiai egzistuoja tik jame ir tik tuo konkrečiu momentu bei atitinkamomis aplinkybėmis*. Visa tai nusako dėsnis: **žmogaus pažinimo kelias pakaitomis dalijasi į etapus, kurių kiekvienas taip pat dalijasi į dvi dalis: pirmasis – tai fenomenų tyrinėjimas pagal šablonus, antrasis – šablonų kūrimas pagal fenomenus**. Prieš pasiekdamas transcendentalumo sritį žmogus turi būti pasiruošęs kiekvienu momentu pakeisti pačius pagrindus, kuriais iki tol buvo pagrįstas visas jo mąstymas. *Jeigu jis iš tikrųjų nori pasiekti amžinybę ir begalybę, jis turi pasikliauti tik savo paties dvasia*. Ne tik išorinio pasaulio reiškiniai ir jutimai, bet ir protas su jo principais, ir netgi patys jo logikos pagrindai jam turi visą laiką atrodyti kaip sąlyginiai dydžiai, netekę absoliutaus nekintamumo ir reikalingi tik tiek, kiek konkrečiu momentu palengvina tolesnį pažinimą. Kai tik jie praranda savo aktualumą, t. y. kai dalis jų nustoja būti pagalba ir tampa trukdžiu, jis turi tuoj pat jų atsisakyti, visiškai nesigailėdamas, ir užsiimti tobulesnių kūrimu.

Be jutimų pagalbos niekada negalėtume pakilti į aukštesnį pažinimą, nes regėdami materialų pasaulį negalėtume net įtarti, kad egzistuoja nematerialus ir neregimas pasaulis.

Filonas Aleksandrietis

Išmintingas tarnauja vidiniam, o ne išoriniam; jis atmeta objektyvų ir gyvena subjektyviu.

Lao Dzi

Pasaulyje nėra nieko atsitiktinio, kaip nėra ir veiksmų, kurie nesukeltų atitinkamų pasekmių ir nebūtų patys sąlygoti atitinkamų priežasčių. Visas pasaulis, tiek visa visuma, tiek ir atskiros jo dalys, vienodai paklūsta energijų tvarumo dėsniui, t. y. kinetinės ir potencinės energijų sumos lygybei. Būdamas neginčijamu fiziniame plane, šis dėsnis vienodai teisingas ir visiems aukštesniems planams, kaip ir kiekvienai žmogaus dvasios veiklai Dieviškame Pasaulyje. **Niekas ir niekada neduodama dykai, kiekvienas rezultatas tėra tik sunaudotų pastangų ekvivalentas, kaip ir jokios pastangos neprapuola, nesukėlusios**

ekvivalentiškų pasekmių. Žmogaus neišmatuojama galia, beribės galimybės, begalybės pastangų formų, rūšių ir laipsnių kyla iš to, kad nuo pat kosminio gyvenimo pradžios į jo dvasios kibirkštį buvo įtausta begalinė jėga. *Kiekvienas begalybės aspektas taip pat yra begalybė;* todėl, kad ir kokie dideli žmogui išskylantys uždaviniai, kad ir koks ilgas bei sunkus jo kelias, visi pasiekimai jame garantuoti, nes į jo dvasią jos gimimo momentu buvo įtausta potenciali pasiekimų galimybė. Žmogaus evoliucijos esmė yra laipsniškai, sąmoningai ir aktyviai realizuoti realybėje į jį įtaustas galimybes. Žmogus visada turi tvirtai atminti, kad vienintelė jo pasiekimų galimybė, vienintelis garantas yra jo paties dvasios energija. Jis visada turi pasikliauti tik pačiu savimi, atmindamas, kad iš išorinio pasaulio jis gali priimti ir įsisavinti tik tą medžiagą, kurią persmelkė ir į kurią įsigėrė jo valia ir mintys, bet ši medžiaga visada inertiška ir iš principo nesugeba suteikti jam aktyvios pagalbos ir palengvinti pergalės. **Norint daryti auksą, reikia turėti aukso,** – byloja didysis Įšventinimų devizas, o auksas, kurio reikia turėti – tai dvasios energija, jos begalinės galimybės, kurias žmogus turi mokėti pasišaukti aktyviai veiklai.

Normaliame gyvenime, įprastame darbe, mąstyme, jutyvuose ir išgyvenimuose žmogus naudojasi tik tuo, ką betarpiškai gauna iš pojūčių, būdingų fiziniam egzistavimui. Paliktas pats sau, žmogus pirmiausia naudojasi savo fizinėmis jūslėmis, su jų pagalba susikuria mąstymo logiką ir techniką, ir remdamasis jomis pradeda tyrinėti išorinį pasaulį. *Pozityvizmas tėra siekis viską suprasti ir viską paaiškinti, taikant paprasčiausias žmogaus būtybės jutimų formas.* Toks metodas nepaprastai vertingas, kadangi, susidūrus su akivaizdžia realybe, jis priverčia nutilti abejones, nes žmogus bet kuriuo momentu gali vėl pakartoti kiekvieną savo patirtį ir perduoti kitam žmogui savo loginių išmąstymų grandinę.

Mūsų dvasia iš pradžių turi būti maitinama žemiškomis žiniomis, o tik po to pereiti prie aukštesnių mokslų peno, lygiai taip, kaip mūsų kūnas turi būti maitinamas pienu, kol dar nesugeba įsisavinti stipresnio maisto.

Filonas Aleksandrietis

Visi žmogaus dvasios aukštesnių aspektų jutimai griežtai individualūs tiek savo vidine esme, tiek ir išorine forma. Be to, niekas taip akivaizdžiai nenusako tikrosios žmogaus individualybės, kaip aukščiausios intuityvaus pažinimo formos. Tik per jas žmogus gauna galimybę pirmą kartą pajusti tas savo AŠ tonacijas,

kurios kaip deimanto briaunos suteikia Kosminės Dvasios kibirkščiai nuosavos asmeninės būties spindesį. Iš to galime suprasti, kad intuicija gautos žinios niekada ir jokiais sąlygomis negali būti perteiktos kitiems žmonėms ta pačia pilna forma. Kad ir koks didis mokinio akyse būtų jo mokytojo autoritetas, jis negali tuo pačiu metu nesuvokti, kad jo paties jūtimai yra tik jam vienam būdingos savybės, turi savo nepakartojamai individualų atspalvį. Tuo ir paaiškinamas visuotinis tradicinis dėsnis: **Mokytojas niekada neperduoda mokiniui visų aukštesnių už fizinius jūtimų. Atskleidžiami tik šiuo būdu į fizinį pasaulį parnešti atskiri principai, ir mokinys gali suvokti juos tik betarpiškai išjausdamas jų teisingumą, bet jam niekada neatveriamas kelias ir būdas, kuriuo jie buvo gauti.**

Kuo giliau skverbsis adeptas į nedaiktinę sferą, kuo labiau priartės prie Nepažinios Būties, kurios meditavimas suteikia jam laimės pojūtį, tuo mažiau jis sugebės perduoti tai kitiems, nes Tiesa, atsiskleisdama jam Grynojo Proto formomis, universaliomis ir absoliučiomis, niekada negali būti išprausta į proto ar jūtimų formas, kurias jis panorėtų jai suteikti. Daug mistikų kartojo šią klaidą, o kadangi jie buvo nepakankamai ištyrinėję trejopą savo būtybės modifikaciją ir nepažino slaptosios žmogaus keturnario sandaros, jie nežinojo metodo, galinčio atlikti idėjų transformaciją tiek didėjančia progresija, tiek ir mažėjančia. Nuolat painiodami protą su gebėjimu mąstyti ir neįžvelgdami skirtumo tarp savo valios produktų, nes ji veikė vienoje ar kitoje iš tų trijų modifikacijų, jie dažnai pateikdavo vaizdą atvirkščią tam, ką norėdavo perteikti, ir iš pranašų, kuriais būtų galėję tapti, jie virsdavo tiesiog dvasingais regėtojais.

Pitagoras¹⁰

Grynai pozityvus tyrinėjimas gali nuvesti žmogų tik iki žinomų ribų. Pereidamas nuo atskirų faktų stebėjimo prie hipotezių, turinčių paaiškinti arba bent apjungti į atitinkamą sistemą visas iki šiol gautas žinias, šiuo veiksmu žmogus į savo mąstymo techniką įveda naują jūtimų rūšį – *sintezės pojūtį*. Paprasčiausi elementarūs jūtimai nesuteikia žmogui galimybės suvokiamu būdu pajusti savo individualumą. Nors iš tikrųjų įvairūs žmonės jaučia skirtingai, bet tuo pačiu metu joks žmogus negali palyginti savo jūtimų su kito žmogaus ir rasti tarp jų skirtumų. Vieno ir to paties elemento skirtingų žmonių potyrio individualumas, slypėdamas

¹⁰ Pitagoras, *Auksinės eilės*, iš: Fabre d'Olivet. *Les vers de Pythagore expliqués et traduits pour première fois en vers eumolpiques français*. 1813, in – 8.

ne tik už išraiškos kalbant, bet ir už pačios išreiškiamos idėjos (net ir už identišką), pasireiškia nepaprastai subtiliomis, neįtampomomis tonacijomis, kartais galinčiomis atskleisti savo būtį tik iš pasekmių, visiškai vienodomis sąlygomis sukeldamas skirtingas asociacijas. Sudėtingesni suvokimai yra elementarių jautimų apibendrinimai arba iš jų padarytos išvados. Jie visada turi individualumo elementą, nes pats gebėjimas apibendrinti, vadinamas *sintezės jausmas*, įvairių žmonių yra skirtingas. **Kiekvienas apibendrinimas, kiekviena sintezė atsiranda tik tada, kai žmogus pradeda regėti bendrumus daugio įvairovėje.** Kiekvienas paprastas elementas savo kategorijomis realizuojasi ne tik pats savaime savo paties esmėje, bet tuo pačiu per savo bendro pobūdžio savybes susijungia su visuotine gamtos ekonomija, todėl atsiranda galimybė tyrinėti jo santykius su tais faktoriais, kurie labiausiai jame dominuoja. Bendrų kategorijų (iš pradžių *a priori*, o vėliau kiekvienu atskiru atveju) realizacija pavienio paprasto elemento atžvilgiu yra tikroji kūryba ir galutinio rezultato numatymas, nes visa tolesnė eiga jau tėra tik atskirų duomenų apie įtvirtintus pažinimo pradus praplėtimas.

Mokslas atsiranda kaip identiškumų atradimo tarp skirtubių pasekmė.

Stenlis Dževensonas¹¹

Gabumai filosofijai yra tai, apie ką kalbėjo Platonas: „vienovės pažinimas per daugio įvairovę ir daugio įvairovės per vienovę“.

Viljamas Čaningas

Jeigu žmogaus sugebėjimai riboti, jis šiame kelyje anksčiau ar vėliau susiduria su tokiais kliūtimis, kurių įveikti jis nepajėgia. Sugebėjimas apibendrinti ir sintezuoti tarsi išbaigia savo jėgą, ir nauji suvokimai pradeda nesiderinti su ankstesniais. Pažinimas praranda savo darnumą, vis labiau ima dominuoti atsitiktinumo elementas, todėl daug pradėtų darbų lieka nebaigti. Tačiau jeigu žmogus sugebės rasti atramą savyje pačiame, sugebės nuolat naudotis tuo absoliučiu kriterijumi, kuriuo yra jo dvasia, jis galų gale išsiugdys didį talentą *sujungti į vieną visumą abi pažinimo rūšis: pozityvų ir sintetinį pažinimą.* Dvasios sąmonė pradeda jam teikti ne tik bendruosius darbo principus, bet ir nurodinti tikslingiausią aukštesniųjų jautimų panaudojimo techniką. Tai, ką anksčiau žmogus pasiekdavo tik per labai didelę įtampą, tai, kas ateidavo taip skausmingai, tampa

¹¹ S. Dževensonas, *Mokslo pagrindai*, psl. 1.

prieinama nuolat, kada tik panori, be ypatingų pastangų. Žmoguje atsiranda *sistemas jausmas*, jame pradeda jaustis *mokykla*, be pėdsakų dingsta bet kokia netvarka ir pačiuose aukščiausiuose dvasios polėkiuose jis išmoksta neatitrūkti nuo griežtai konkretaus, aiškaus ir sąmoningo kelio. Vienas iš Magijos apibrėžimų byloja: **Magija yra genialumo savyje ugdymo menas. Žmogus pradeda sintetiškai mąstyti tik tada, kai jis atsiriboja nuo sąlyginumų, ir kuo aukštesnė sintezė, tuo šis atsiribojimas turi būti tobulesnis.** Kiekvienas Karališko Mokslo – Magijos – mokinys pirmiausia turi išmokti didžio meno kontroliuoti ir valdyti šį atsiribojimą, plėsdamas jį iki maksimumo (kai to reikia) ir sumažindamas iki nulio (kai poreikio nelieka). Kaip pasinėręs į savo darbą mokslininkas tampa keistuoliu ir savotišku maniaku, taip adeptas, kartais kur kas toliau atitrūkstantis nuo pasaulio, nedarbinėje savo būsenoje aplinkiniams atrodo kaip visiškai normalus žmogus.

Pažinęs aukščiausias tiesas nevensia santykių su pasauliu, bet ir nesiveržia į jį. Jis reaguoja į viską kaip į neišvengiamybę. „**Būdamas visame kame, esu neveiklus**“, – tas, kuris taip elgiasi, kad ir kas aplink vyktų, egzistuoja amžiname neveiklume. Jis nėra nejudrus, nors ir stovi vienoje vietoje. Jis nejudą, nors ir eina; jis kupinas ramybės, nors giliai nugrimzdęs į pasaulio neramumus; jis neveiklus, nors įkūnija nenuilstančią veiklą.

Jogavasiṭha

Judėdamas iš gyvenimo į gyvenimą, iš vieno įsikūnijimo į kitą, žmogus, likimo užgaida, turi iš naujo praeiti visus savo vystymosi etapus. **Eidamas zigzagine evoliucijos trajektorija, kiekvienoje atskiroje atkarpoje žmogus visą ankstesnių atkarpų darbą praeina kaip jų sintezę. Jis tarsi atnaujina savo atmintyje ankstesnių įsikūnijimų patirtis ir, judėdamas nepalyginamai didesniu greičiu, suspėja per trumpą laiką išgyventi tai, kam anksčiau būtų prireikę ištisų tūkstantmečių.** Hekelio biogenetinis dėsnis, išvestas materijos atžvilgiu, yra dalinis šio visuotinio dėsnio atvejis. Gimdama naujam gyvenimui, žmogaus siela nėra *tabula rasa (tuščias lapas)*. Joje giliai įsispaudė ankstesnių gyvenimų pėdsakas, kuris yra *patirties sąmonė*. Jeigu žmogus ankstesniais laikais jau buvo pasiekęs aukštą išsivystymo laipsnį, jeigu jo siela viename iš ankstesnių gyvenimų patyrė aukštų įšventinimų palaimą, kad ir kas su juo atsitiktų po to, kad ir kokia sunki jam būtų Kali Jugos atmosfera, buvusios didybės pėdsakas neištrinamas. Net atskirame gyvenime, kad ir kaip stengtųsi žmogus nusišėpti arba sufalsifikuoti savo išsilavinimą, savo proto pajėgumus, juos visada jaus aplinkiniai.

Jis gali pamiršti visas jaunystėje gautas žinias, bet pats įgyto mokslo faktas vis tiek neišvengiamai jaučiamas. Jeigu tai teisinga laikinų fizinių žinių atžvilgiu, tai šis principas visa savo jėga veikia Karališko Pažinimo atžvilgiu. **Sintezės jausmas yra tikrasis žmogaus dvasios tobulumo matas**, ir būtent jo buvimas parodo ankstesnius žmogaus sielos pasiekimus. *Savo žemiausio nuopuolio metu žmogus, kažkada buvęs Karališko Mokslo adeptu, o dabar pamiršęs visas savo žinias, išbarstęs savo buvusios didybės suvokimą, visgi išlaiko nepalietą sugebėjimą plačiai ir giliai mąstyti.* Jeigu žmogus dar niekada nebuvo pasiekęs aukštumų, jis niekada nesugebės įsisavinti ir perimti Sintetinio Mokslo principų, kad ir koks didis būtų jo mokytojas ir kiek darbo jis į tai įdėtų, nes paprastas žmogus visada mąsto vaizdiniais, konkrečiais faktais ir pačiomis nesudėtingiausiomis sąvokomis. Įsikūnijusio žmogaus sąmonė turi visiškai konkretų gylį. Jis niekada nesugebės vienu metu mąstyti apie aukščiausią ir žemiausią. Pakludamas „trijų kūnų teorijos“ principui, sprenddamas apie aukštus dalykus žmogus turi (nori to, ar nenori) įjungti kitus mąstymo elementus, nei kasdieninių minčių atveju. **Kuo aukštesnė problema, tuo aukštesni turi būti jos sprendimui naudojami elementai; mąstant apie Pirminius Principus, žmogaus naudojami mąstymo elementai yra labai sudėtingų ir aukštų vaizdinių kompleksai.** Neišsivystęs iki tokio sąmonės praplėtimo lygio žmogus niekada ir jokiais aplinkybėmis nepakils iki tokio mąstymo. Visi bandymai tai pasiekti neduos jokie rezultato, nes šie sudėtingi elementai jam yra negyvi, neturi prasmės, reikšmės ir gylio; tačiau priešingai, žmogus, kažkada gavęs įšventinimą, lengvai ir laisvai mąsto tiek aukštomis, tiek ir žemomis kategorijomis ir visada vėl pritraukiamas prie Sintetinio Mokymo.

4. APIE EVOLIUCIJĄ IR INVOLIUCIJĄ

Būtų klaidinga galvoti, kad tuo metu, kai dalis žmogaus būtybės evoliucionuoja, kita – involiucionuoja. Jeigu tai būtų tiesa, žmogus apskritai niekada nepajudėtų iš nejudraus taško. Norint suvokti žmogaus kelią, pirmiausia reikia aiškiai ir ryškiai apibūdinti savo sąmonėje evoliuciją ir involiuciją.

Kosmoso, kaip Dieviškos Būtybės, pasireiškimo atžvilgiu visuotinį evoliucijos ir involiucijos apibrėžimą galėtume nusakyti šiais žodžiais:

Involiucija – *Visumos siekis pažinti save nuosavose dalyse per šių atskirų dalių veiklą, patirtis ir pažinimą. Tai yra siekis išeiti iš pusiausviros ramybės*

būsenos ir pereiti į visiško vidinio bruzdesio būseną, kaip atskirų minčių, sąvokų ir vaizdinių, ištirpusių Visumoje, gyvybės ir valios tarpusavio santykių ir susidūrimų pasekmę, transformuojant į atskiras gyvybiškas ir veiklias būtybes.

Evoliucija – *Visumos siekis sujungti savo atskirų dalių veiklą, patirtis ir pažinimą į vieną visumą. Tai yra siekis išeiti iš susiskaidymo būsenos ir pereiti į visuotinio evoliucinio judėjimo būseną, kaip visų atskirų dalių pastangų pasekmę.*

Pavienio žmogaus (t. y. atskirybės gyvybės ir valios) atžvilgiu visuotinį evoliucijos ir involiucijos apibrėžimą galėtume nusakyti šiais žodžiais:

Evoliucija – *atskirybės valios siekis prisijungti prie Visumos. Tai yra noras užbaigti savo atsiskyrimo stadiją, trukdančią gyventi ir jausti per savo gyvenimą bei patirtis kitas atskirybes. Tai yra išreikštas siekis sąmoningu, savaimingu vienetu įsilieti į Visumą, gyventi Joje, būti Jos protinga sudedamąja, neprarandant savo individualumo.*

Involiucija – *atskirybės valios siekis prisijungti prie Dieviškos Būtybės. Tai yra noras užbaigti savo atsiskyrimo stadiją, trukdančią gyventi ir jausti per savo gyvenimą bei patirtis kitas atskirybes. Tai yra išreikštas siekis nesąmoningu vienetu įsilieti į Visumą, gyventi Joje, prarandant savo individualumą, nustojant būti savimi.*

5. APIE DU ŽMOGAUS TIPUS

Vieną Dievas gelbsti protu, o kitą paprastumu ir geraširdiškumu, nes tau dera žinoti, kad Dievas neatstums geraširdžio.

Palaimintasis Joanas Karpatietis

Ne tik dorybė, bet ir protas, ne tik šventumas, bet ir išmintis yra žmogaus tikslas: tik abiejų dvinarių visuma sudaro tobulumą.

Otas Veiningeris

V Arkanas yra mokymas apie žmogaus būtybės pasyvų pradą, apie jo monados individualumą. *He* yra antroji žmogaus dvasios asmenybė; šis antrasis pasyvumas panašus į Pirmą Kosminį Pasyvumą ir analogiškai Jam neatskiriamas nuo aktyvios asmenybės, realizuojančios pačią dvasios būtį. *He* ir *Dalet* neatsiejamai susijusios viena su kita ir kiekviena iš jų realizuojama ir realizuojasi kitoje. V Arkanas yra mokymas apie žmogaus dvasios sąmonę: potencialus individualumas yra monadai būdinga potenciali dvasinė sąmonė; realizuotas

individualumas yra realizuota monados dvasinė sąmonė. Individualumo realizacija yra konkrečiai monadai būdingo santykinio pasaulio būties galutinis tikslas. Jis pasiekiamas monadai charakteringa vientisa sąmone, kaip atskirų fenomenalių realizacijų visuma. Žmogaus sąmonė ir Individualumas yra neatsiejamai tarpusavyje susiję ir atskirtos tampa prasmę praradusiomis sąvokomis, nes *individualumas yra sąmonės prigimtis, sąmonė visada individuali*. Sąmonė ir individualumas, realizuojantys pačios monados būtį apskritai, atsiranda kartu su monados, kaip jai būdingo santykinio pasaulio prototipo, savirealizacija. Savo prigimtimi būdama Visatos Dvasios dalimi, monada savo sąmone yra Kosminės Dieviškos Sąmonės aspektas. Realizuodama save kaip antros eilės savarankišką nepriklausomą substanciją, monada tuo pačiu realizuoja jai būdingą sąmonę, kaip antrą savo realybės asmenybę. Ši sąmonė praranda ryšį su Visuotine Kosmine Sąmone jai pačiai būdingu aspektu ir įgauna būties, raidos bei savirealizacijos eigos dėsningumo nepriklausomybę. Mokymas apie šią sąmonę dviem jos aspektais – Dieviško Makrokosmo ir individualus mikrokosmo – sudaro V Arkaną esmę. Monados savivokos pasikeitimas iš savęs suvokimo Vienatinės Visumos dalimi į savęs suvokimą pavienė realybė nepriklauso nuo pačios monados savirealizacijos fenomenaliuose pasireiškimuose apskritai. Šis pasikeitimas atsiranda ir vyksta pačioje dvasioje, jos dvasinėje savivokoje, todėl nepriklauso nuo monados savirealizacijos proceso ir iš principo yra už jį ankstesnis. Savęs suvokimas atskira substancija, t. y. realybė, turinčia sugebėjimą savarankiškai, nepriklausomai save realizuoti, yra *savirealizacija*, savęs suvokimas vienu iš potencialiai būdingų aspektų, savo sąmonės emanacija į savo nedalomos sintezės (Dieviškos Dvasios aspekto) išorę. Ši pirminė kūryba vyksta individualios dvasios skilimo momentu, *dvinario* gimimo monadoje akimirka, ir jos pagrindu.

Individualios monados gimimas iš Visatos Dvasios Įsčių yra santykinės būties, fenomenalios gamtos, pasireiškimas. Grynuoju pavidalu jos būtis, kaip substancija, nuo nieko nepriklauso, su niekuo negali būti sugretinta, su niekuo palyginta; *noumenali būtis negali būti išreikšta per jokią kitą sąvoką ar sąlygą, nes visa jų visuma yra šios būties dalinis aspektas ir negali atspindėti mūsų prote visos jos pilnatvės*. Fenomenali būtis visada santykinė. Nagrinėjama pati savaime, ši sąvoka neturi prasmės ir savo jėgą įgyja tik tada, kai ją vienaip ar kitaip koordinuoja fenomenalūs ryšiai tų pačių fenomenalių objektų (laikomų nejudriais) atžvilgiu. Monados gimimas yra santykinės būties gimimas, nes visa jos savirealizacijos eiga yra nuoseklūs atskirų monadoje potencialiai egzistuojančių

aspektų sugretinimai, tarpusavio persiskirstymai ir santykiniai persiorientavimai. **Pavienės substancijos gimimas yra realizacija dviejų savo esmės savivokos aspektų, kaip diferencialinių aspektų sintezės: savivoka aspektų visumoje ir jų sujungimas į vieną esmę bei savivoka esmėje ir jos diferencijavimas į jai būdingus aspektus.** Šių dviejų aspektų gimimas yra *didysis individualios dvasios skilimas*: sąmonė ir individualumas įgavo dvinarę struktūrą, iš stacionaraus principo, iš konkrečios pagal išbaigtumą ir tobulumą dvasios kategorijos jie perėjo į dinaminę būseną, virto uždaru sūkurium.

Monada, kaip Visatos Dvasios aspektas, suvokdama save Jos dalimi ir analogu, tuo pačiu realizuoja savo sąmonę, analogišką Kosminei Dieviškai sąmonei. Šiuo savivokos aspektu monada jaučia esanti *Ain Sof* jai būdingų tonacijų, sudarančių jai būdingą potencialų santykinį pasaulį, visumos atžvilgiu. Ji suvokia save kaip realybę, turinčią substancialią būtį ir todėl jos vientisa savivoka pati savaime negali būti panaši į Savivoką Dievybės, kuri yra Visa Apimanti ir Tobula, Nejudri Savo Vientisume, Sustingusi Amžinos Akimirkos Tęstinume. Realizuodama save kaip pavienę substanciją, nepriklausomai nuo panašių į ją pavienių realybių kosminės šeimos, monada sugretina savęs pačios suvokimą apskritai su savęs suvokimu savo diferencialinių tonacijų visumoje. Šis sugretinimas leidžia kiekvienam iš šių savivokos aspektų atsispindėti kituose, kas iš tikrųjų sudaro *kūrybinį savęs pažinimo aktą*. Šio sugretinimo pasekmė yra dvinarių atsiradimas sąmonėje, didysis dvasios skilimas. Savivoka vienovėje – stacionari, Dieviška, esanti anapus antinomijų, todėl išskylanti prote virš visų pažinimo galimybių – projektuoja savo išorinį atspindį, arba savivoką diferencialinių tonacijų visumoje, t. y. dinaminę, sūkurinę savivoką, nuaustą iš pavienių proto antinomijų.

Vientisas uždaras sūkurys yra pasireiškęs substancijos atspindys prote; realizuodama savo atskiras savybes ir realizuodamasi jose pati, substancija pasireiškia savo pavienės esmės išorėje pagal pulsacijos dėsnius. Sūkurys yra ne tik substancijos atspindys prote, bet ir jos tikrasis analogas, jos forma proto pasaulyje. Substancijai realizuojant sūkurį, vyksta du savivokos procesai: iš vienos pusės, substancija savo pačios galios jėga emanuoja į savo pavienės esmės išorę, o iš kitos pusės, pasireikšdama šiuo sūkurium, ji realizuoja ir savo esmę, kaip visų sūkurinių galimybių sintezę. Kiekvienas sūkurys turi dvinarę struktūrą, nes pats jo egzistavimas apibūdinamas kaip visų atskirų dvinarių, esančių pagrindinio dvinario aspektais, visuma. Kaip jau žinome, dvinaris gimsta ant neatskiriamos

nuo bendros sintezės būties ribos su atskira, tariamai nepriklausoma būtimi. Todėl kiekviename gryname dvinarije, vadinasi, ir kiekviename sūkuryje numanomai egzistuoja šį substancijos dvinarį pagimdžiusios savivokos dvejojimas: *dvinario plusiniame naryje substancija suvokia save sintezės vienovės, emanavusios atskirybę aspektu; dvinario minusiniame naryje substancija suvokia save realizuotos atskirybės aspektu, savo būtimi teigiančios atitinkamą jos sintezės aspektą*. Didysis dvasios skilimas – monados savivokos ir individualumo skilimas į dvinarį – realus ne tik kaip individualios dvasios dvasinė savivoka, bet ir pasireiškia visoje jos fenomenalių realizacijų visumoje. **Žmogaus sąmonė ir individualumas visada priešingi ir iš šios priešybės kyla visų jos pasireiškusių būtybės jautimų rūšių dvinariškumas**. Doktrina apie šį pirminį žmogaus būtybės pagalbinį poliškumą yra mokymo apie žmogų pagrindas ir kartu V Arkano esmė, kuris dėl to gavo *Magister Arcanorum*, t. y. Arkanų Mokytojo vardą.

Pirminis individualios žmogaus dvasios poliškumas iš vienos pusės pasireiškia tuo, kad jis suvokia save Dievybės ir visatos dalimi, o iš kitos pusės jis suvokia save nepriklausoma atskira realybe. Šis savivokos dvilypumas, savęs teigimas pažinioje visumoje ir kaip Visatos Realybės emanacijos, ir kaip savo nuosavo individualaus dvasinio centro emanacijos, sukuria aukščiausią monados bendravimo su kosmosu dvinarį: **jutimas ir protas**.

Savo jutimine prigimtimi žmogus patiria pasaulio fenomenus ir per juos suvokia savo dvasią vis naujesniais jos aspektais, taip realizuodamas savęs paties kūrimą, savo dvasios teigimą kosminėje fenomenų visumoje.

Savo protu žmogus valios jėga suskaido savo Ego ir emanuoja iš jo vis naujesnius aspektus, taip realizuodamas savęs paties kūrimą, savęs teigimą savo paties monadoje.

Šios dvi savęs kūrimo rūšys, du savo ryšio su kosmine prigimtimi suvokimo būdai ryškia riba perskiria žmogaus būtybę į du aspektus, į du apriorinius žmonių tipus, kurie pavaizduoti V Arkano hierogliffe. Didysis Hierofantas simbolizuoja vientisą žmogaus dvasią, jo neskaidomą esmę; du žmonės priešais jį simbolizuoja tą pačią esmę, suprojektuotą į du atskirus aspektus ir pasireiškiančią dvinario pavidalu.

Apie V Arkano hieroglifo raudonveidį žmogų

Raudonveidis žmogus simbolizuoja individualios monados savivoką dvinario, išryškinančio esminį žmogaus dvasios skilimą, plusinio nario aspektu. Pasireikšdamas pasaulyje kaip atskiras nepriklausomas valingas centras, žmogus tampa kosminės gamtos stebėtoju: Savo sąmone jis apžvelgia visatos erdvę ir, nuosekliai sutelkdamas dėmesį į vieną po kito atskirus fenomenus, persiima jos savybėmis, mąsto jos galimybėmis, gyvena jos gyvenimu. Žmogaus valia pasireiškia amžinu siekiu veržtis pirmyn, amžina naujo pažinimo, naujų jautimų, naujų įspūdžių paieška. Žmogus visas pasineria į savo jutiminę prigimtį, persiima nuolatinio naujų pojūčių troškimu; jo paties asmenybė dingsta be pėdsakų, jis nebeturi asmeninių norų, jo nevargina vidinės problemos, jis neieško vidinio gyvenimo ir tarsi išeina už savo būtybės ribų į visatos erdvę, jausdamas save ne pačiu savaime, bet kaip savo *išorinių įspūdžių* visumą. Pradžioje praradęs bet kokią asmenybės suvokimą, jis susikuria jį savo sąmoneje nuosekliai kaupdamas savo patirčių duomenis. Kiekvienas naujas pojūtis ar įspūdis kruopščiai registruojamas ir papildo jau anksčiau gautųjų visumą. Šios registracijos procesas vyksta jo sąmonės išorėje; jis tiesiog jaučiasi kitaip po kiekvieno naujo išgyvenimo. Nesidomėdamas sintezavimo technika, nesigilindamas į jo būtybėje vykstančių procesų pažinimą, jis suvokia sintezės augimą kaip nuolatinį akiračio (sąmonės gelmės ir jos galios) plėtėjimą, pasireiškiantį savybių, kategorijų, tarpusavio santykių ir įtakų, kuriuos jis gali savo sąmone iš karto aprėpti, kiekybės bei kokybės augimu. Sąmonės gelmės pokytis ir visos išorinių pojūčių sintezės augimas yra *evoliucija*. Evoliucija pirmiausia yra sąmonės plėtimasis ir gilėjimas, nes būtent šiuo keliu žmogus pasiekia aukščiausią dvasinės kontempliacijos talentą. Kontempliacija yra Dieviška Savybė, aukščiausia noumenalios substancijos savybė, t. y. Dieviškas Gyvenimas, kurio pasiekimas yra visiška Dieviškumo savybės realizacija. Kontempliacija yra substancijos savivoka savo atributuose, t. y. galutinis kiekvienos kūrybos tikslas.

Raudonveidis žmogus yra tas individualios dvasios aspektas, kurio pasireiškimas ir realizacija vyksta pagal dviejų stichijų dėsnius: Ugnies ir Žemės; jis simbolizuoja jų sintetinę visumą, apjungia jas ir teigia vieną kitoje. Kaip vientisa dvasia teigia save visose keturiose stichijose, taip raudonveidis žmogus teigia save Ugnies ir Žemės dilemoje. Ugnis yra įgimtas išorinis substancialios esmės prototipas joje pačioje, t. y. vientisoje, nedalomoje ir nepažinioje; Žemė yra įgimtas

išorinis tos pačios substancialios esmės, įkūnytos jos pačios išreikštų atributų visumoje, prototipas. Ugnis pažįsta, stebi save, gilinasi į save Žemėje; ji jaučia save visur ir šiuo jutimu teigia save savo nedalomoje esmėje, kaip visuotiniame prototipe.

Ugnis ir Žemė yra visuotinės tikrosios realybės; Ugnis, kaip substancija pati savaime, Žemė, kaip šios substancijos analogas, įkūnytas konkrečių fenomenalių realizacijų visumoje, Ugnis ir Žemė neatsiejamai tarpusavyje susijusios, nes abi tėra tik substancijos savivokos dvinarės modifikacijos. Raudonveidis žmogus, saulės sūnus, iš prigimties būdamas Ugnimi, realizuoja save Žemėje, suvokia save ir jaučia save joje ir per šią realizaciją pakyla iki savivokos savo tikrojoje prigimtyje – Ugnyje. Jo būties tikslas – absoliučiai suvokti Ugnies ir Žemės vienovę, kaip vienos ir tos pačios substancijos noumenalų ir fenomenalų atspindžius, vienodai tobulai ir neribotai. Šio tikslo įgyvendinimas yra fenomenalios sąmonės grįžimas į noumenalų pasaulį, t. y. monados kaip jai būdingo santykinio pasaulio Prototipo realizacija, t. y. konkretaus Ego absoliutus suvokimas ir teigimas.

Apie V Arkano hieroglifo juodaveidį žmogų

Juodaveidis žmogus simbolizuoja individualios monados savivoką dvinario, išryškinančio esminį žmogaus dvasios skilimą, minusinio nario aspektu. Pasireikšdamas pasaulyje kaip atskiras nepriklausomas valingas centras, žmogus tampa jo aktyviu atskiru veikėju; jis pradeda objektyvizuoti savo savivoką, išreikšti iš savęs paties atskirus fenomenalios prigimties aspektus. Jis tampa nepriklausoma substancija, pasireiškiančia nuosavos galios jėga per atskirų aspektų emanaciją į vientisos esmės išorę. Žmogui būdinga valia pasireiškia visa savo aktyvumo pilnatve, ji tampa amžinu savęs teigimo siekiu, amžina naujų aspektų, naujų modusų, kuriuose substancija galėtų save išreikšti, paieška. Žmogus visas pasineria į savo aktyvią valią, kūrybinis protas persiima nuolatinį kūrybos rūšių, nuolatinio emanavimo ir savęs teigimo troškimu. Jis visapusiškai užsisklendžia savyje pačiame, gyvena tik savo vidiniu gyvenimu, nieko be jo nemato. Atsiribojęs nuo visatos gyvenimo, jis neišeina už savo būtybės ribų ir *išorinį pasaulį jaučia ne atskirai egzistuojantį, o tik kaip savo paties diferencialinių aspektų visumą*. Praradęs bet kokį betarpišką kosmoso suvokimą, jis susikuria jį savo sąmonėje nuosekliai kaupdamas savo realizacijų duomenis. Savo valios jėga

Jis ištraukia iš savo betarpiško būties jutimo atskirus vaizdinius, savybes, idėjas ar siekius, kurie potencijų pavidalu egzistuoja jo dvasios gelse kaip atskiros jo tonacijos. Visiškai paniręs į savo būties jutimą, žmogus objektyvizuoja tai vieną, tai kitą tonacijų visumą, susitapatina su ja ir pradeda gyventi jos gyvenimu. Eidamas šiuo keliu, žmogus visą savo būties suvokimą, jutimą nuolat skaido į vis naujesnius atskirus aspektus. Kiekvienas toks naujas skaidymas, naujo aspekto objektyvizacija iš pradžių apima jį visą, bet po to patiria kruopščią analizę, išsamų šios naujos savojo Aš objektyvizacijos vertinimą. Tiek pirmasis entuziazmas, tiek ir tolesnės jo pastangos visiškai nugrimzta į patį šios objektyvizacijos procesą. Žmogus susižavi transformacijos grožiu, tarpusavio santykių kaitos žavesiu, vingių, kuriais jo sąmonė pereina nuo sintezės prie atskirųjų, išsišakojimu. Neapimdamas visos daugiaspalvės savo objektyvizuojamų tonacijų šeimos vienu kontempliacijos suvokimu, juodaveidis žmogus sąmone nuolat žvalgo po savo objektyvizuotą atspindį, atkreipdamas dėmesį į vienus ar kitus aspektus amžinai kintančia seka ir taip nuolat patiria vis naujus savo būties jutimus apskritai. Kuo platesnė ir įvairesnė jo atskirųjų atspindžių šeima, tuo ryškiau mainosi savęs jutimo būsenos, tuo aiškesni jo savivokos vingiai. Augantis sąmonės susiskaidymas ir didėjanti sintezės arda yra *involiucija*. Involiucija pirmiausia yra sąmonės skaidymasis ir diferenciacija, nes būtent šiuo keliu žmogus priartėja prie pasaulio – Diferencialinės Dieviškos Sąmonės. Diferenciacija yra Dieviška Savybė, aukščiausia noumenalios substancijos savybė, t. y. Dieviška Kūryba, kurios pasiekimas yra visiška Dieviškumo savybės realizacija. Kūryba yra substancijos realizacija savo atributuose, t. y. pradinis kiekvienos kontempliacijos tikslas.

Juodaveidis žmogus yra tas individualios dvasios aspektas, kurio pasireiškimas ir realizacija vyksta pagal dviejų stichijų dėsnius: Oro ir Vandens; jis simbolizuoja jų sintetinę visumą, apjungia jas ir teigia vieną kitoje. Kaip vientisa dvasia teigia save visose keturiose stichijose, taip juodaveidis žmogus teigia save Oro ir Vandens dilemoje. Oras yra įgimtas išorinis substancialios esmės aktyvumo prototipas; Vanduo yra jos pasyvumo prototipas. Esmė pažįsta save pačią per Orą ir Vandeni. Oras yra Skaidantis Pradas, klasifikacijos per skaidymą ir sugretinimą pradas; Vanduo yra Galimybių Pradas, potencialios realizacijos laisvės pradas. Būdami neatskiriamomis substancijos dalimis, Oras ir Vanduo yra jos savivokos, pažinimo ir atskirųjų aspektų tyrinėjimo per atitinkamų galimybių realizaciją, modusai.

Oras ir Vanduo yra visuotiniai pirminiai iliuzijos pagrindai: Vanduo kaip iliuzinės tariamai savarankiškų atskirybių būties galimybė ir Oras kaip visuotinės galimybės suskaidymo į pavienes, labiau atskiras dalis, pradus sukuria iliuzinę būtį. Oras ir Vanduo vienas su kitu neatsiejamai susiję, nes abu tėra tik substancijos godų, iliuzijos dvinarės modifikacijos; jos neturi savarankiškos substancialios būties, o tėra tik substancijos savivokos metodas, priemonė, ginklas. Juodaveidis žmogus, iš prigimties būdamas Oru, realizuoja save Vandenyje, suvokia save ir jaučia save jame ir per šią realizaciją pakyla iki savivokos savo tikrojoje prigimtyje – Ore. Jo būties tikslas – absoliučiai pažinti Vandens savybes per Orą, kaip vienos ir tos pačios esmės pasyvų ir aktyvų atspindžius vienodai tobulai ir neribotai. Šio tikslo įgyvendinimas yra fenomenalios sąmonės grįžimas į noumenalų pasaulį, visapusiškas Ugnies ir Žemės dvinario išryškinimas, nes tobula visų galimybių (Vanduo) klasifikacija (Oras) yra Žemės, kaip dvasios absoliučiai išorinio prototipo, realizacija.

Apie V Arkano hieroglifo didįjį Hierofantą

Raudonas ir juodas tipai atskirai yra abstraktūs metafiziniai vaizdinai ir tik kartu tampa realybe – vientisos žmogaus dvasios išraiška. Šis dvinaris gali būti nagrinėjamas iš labai įvairių pusių. Pateiktas aspektas yra pats aukščiausias, nes jis egzistuoja dvasios srityje. Tobulinant kiekvieno iš šių dviejų tipų atskiras savybes, atsiranda galimybė realizuoti jam būdingą pasaulėžiūros ir etikos aspektą; įvairūs jam būdingų savybių deriniai sukuria visą žemės žmonių prigimties įvairovę. Šie du tipai yra klasikinis dvinaris; jie analogiškai ir priešingi vienas kitam; atskirai kiekvienas iš jų negali turėti būties ir tik kartu jie tampa harmoninga visuma. Būdami monados kinetiniu analogu, šie du tipai atstato ją kaip prototipą ir teigia jos savivoką (kiekvienas jam būdingu aspektu). Raudonveidis žmogus teigia monadą kaip viso savo suvokimo sintezę, kaip aukščiausią nebūties egzistenciją, kaip apriorinę nedalomą vienovę. Juodaveidis žmogus, atvirkščiai – teigia monadą kaip viso savo suvokimo genezę ir patį suvokimo principą, kaip pradinę būtį, apriorinį pirmesnę pradą. Raudonveidis žmogus simbolizuoja savęs pažinimą per Dievišką Sielą ir savo asmenybės orientavimą tapti suvokimo centro tarpininku, aukščiausios viršasmeninės sąmonės agentu. Juodaveidis žmogus simbolizuoja savęs pažinimą per asmenybę kaip pradinę realybę ir Dieviškos Sielos orientavimą tapti Visatos Dvasia kaip

asmenybės prototipu, įkūnijančiu amžinybės analuose visą jos sąmonės vingių visumą. Pagal pulsacijos dėsnį monados sąmonė, emanuodama save į išorinį pasaulį, teka abiem vagomis, nušviečia ir suvokia save abiejuose tipuose, raudoname ir juodame; kiekviename iš jų individualumas ir sąmonė realizuojasi harmoningu jiems aspektu. Vientisa individuali sąmonė yra pasyvi dviejų tipų atžvilgiu, nes visas jos aktyvumas susikoncentruoja juose, nustoja būti dinamine sąmone, monados potencialios sąmonės aktyviu analogu, ir būtent dėl šio išorinės sąmonės dinamiškumo ji virsta sūkuriniu dvinariu.

Didysis Hierofantas ir raudonas bei juodas tipai yra klasikinis trinaris: Hierofantas yra integralas, raudonas tipas – *Jod*, juodas tipas – *He*. Raudonas tipas, kaip *Jod*, yra Hierofanto analogas, juodas tipas yra dvinario *Jod* – *He* sąveika, pasiekia būties pilnatvę tik dvinarėje individualioje monados sąmonėje. *Jod* ankstesnis už savo *He*, ir sąmonei pereinant į sintezę, juodas tipas ištirpsta raudoname, virstančiame integralu.